

TURVALLISUUSTEKNIIKAN NEUVOTTEKUNTA
Kaasujaosto

Pöytäkirja 2/2021
7.10.2021

Aika: 29.9.2021, klo 09.00–11.00
Paikka: Teams-kokous

1. Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti ryhmän jäsenet tervetulleiksi uuden toimikauden toiseen kaasujaoston kokoukseen.

Kirsi Levä, pj	X	Pasi Ritokoski	X
Arto Hannula	X	Tina Sammi	X
Harri Heiskari	-	Harri Setälä	X
Arto Jaskari	-	Marko Toivonen	X
Hannu Kauppinen	-	Lauri Valovirta	X
Arto Korpela	X	Tarja Virkkunen	X
Jyri Lavikka	-	Anna Virolainen-Hynnä	X
Sara Lax	X	Suvi Perälä, siht.	X
Matti Nissilä	X	Olli Sipilä	X
Jyri Pekkanen	X	Mari Hakola	X
Jyrki Penttilä	X		
Jari Pitkänen	X		

2. Esityslistan hyväksyminen

Lisättiin kohtaan muut asiat Harri Setälän puheenvuoro Atrian ammoniakkionnettomuudesta.
Hyväksyttiin esityslista.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

4. Muutokset jaoston kokoonpanossa

Johtava asiantuntija Tarja Virkkunen TEM:stä ja ylitarkastaja Matti Nissilä Tukesista valittiin kaasujaostoon asiantuntijajäseniksi.

Uudet jäsenet esittelivät itsensä ja heidät toivotettiin tervetulleiksi jaostoon.

5. Kansallinen vetyklusteri, Olli Sipilä, Gasgrid Finland Oy

Olli Sipilä esitteli kansallista vetyklusteria. Ollin esitys on pöytäkirjan liitteenä. Olli Sipilä on vetyklusterin ohjausryhmän jäsen. Outi Ervasti Nesteeltä on vetyklusterin ohjausryhmän puheenjohtaja.

Vetyklusterissa on neljä työryhmää:

- WG1 – Miten Suomi erottautuu
- WG2 – Innovaatiot ja investointiprojektit
- WG3 – Verkostoituminen
- WG4 – Toimintaympäristö ja regulaatio

Suomen vetytalouden tavoitteita vuonna 2030 ovat mm.

- Puhtaan sähkön runsas saatavuus kilpailukykyisimpään hintaan Euroopassa
- Suomalainen vetyosaaminen ja -ratkaisut johtavalla tasolla maailmanlaajuisesti
- Suomalaisen vetyklusterin hiilikädenjälki ylittää moninkertaisesti Suomen netto päästöt (lähtötaso 2018)

Yrityksillä on jo suunnitteilla merkittäviä vedyn tuotannon, siirron ja käytön hankkeita.

Vetyä on ollut käytössä jo pitkään teollisissa ympäristöissä.

Turvallisuus-näkökulma on tärkeässä roolissa. Vetyyn liittyvää lainsäädäntöä ja säädöksiä tarvitaan. Esimerkiksi vedyn siirtoon laitosalueen ulkopuolella ei ole erityistä lainsäädäntöä tai säädöksiä (turvaetäisyydet, materiaalivalinnat yms.). Muiden Euroopan maiden lähestymistapaa lainsäädäntöön ja säädöksiin on hyvä selvittää (esim. Norja ja Saksa). Hollannilla ja Portugalilla on myös vahva vetystrategia.

Viestintä tulee olemaan tärkeässä roolissa, kun vety tulee yleistymään laitosalueiden ulkopuolella.

Euroopan komission 55-valmiuspaketissa on useita kirjauksia vedystä.

Tukesin selvitys vetyteknologiasta ja turvallisuusriskien ennakoinnista, Matti Nissilä, Tukes

Matti Nissilä esitteli Tukesin selvitystä vetyteknologiasta ja turvallisuusriskien ennakoinnista. Matin esitys on pöytäkirjan liitteenä. Tukesin vetyselvitys tallennetaan kaasujaoston työtilaan Tiimeriin.

6. Tarkastuslaitoksen havainnot maa- ja biokaasukohteiden tarkastuksissa havaituista puutteista, Jyrki Penttilä, DEKRA Industrial Oy

Jyrki Penttilä kertoi tarkastuslaitoksen havaintoja maa- ja biokaasukohteiden tarkastuksissa havaituista puutteista.

- Säädöstuntemus on puutteellista
 - o Erityisesti kohteissa, joissa on paljon henkilövaihdoksia/käytönvalvoja vaihtunut usein
- Tarkastusten eräntyminen
- Uusilla toimijoilla on ollut puutteita toiminnassa
 - o Puutteellinen säädöstuntemus
 - o Letkuliitokset
 - o Puutteita varoventtiileissä/niiden asennuksissa
 - o Laitetoimitukset eivät ole olleet säädösten mukaisia
 - o Käyttölupaa ei ole voitu antaa puutteiden vuoksi

Kokouksessa ehdotettiin, että kootaan ADHOC-ryhmä (maa- ja biokaasu), joka pitää kokouksen ennen seuraavaa kaasujaoston kokousta. Kirjataan esiin tulleet ongelmat. Pohditaan keinoja, joilla toimijoiden

säädöstuntemusta ja puutteellista toimintaa saadaan parannettua. Sihteeri kutsuu ryhmän kokoon. Ryhmään pyydetään mukaan Tukesin edustajien lisäksi Suomen Kaasuyhdistys ry., Suomen Biokierto ja Biokaasu ry. ja tarkastuslaitosten edustajia.

7. RED II - direktiivi: menettelykäsikirja ja yhteyspisteviranomainen, Mari Hakola, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Mari Hakola esitteli menettelykäsikirjaa ja yhteyspisteviranomaista. Marin esitys on pöytäkirjan liitteinä.

Uusiutuvan energian direktiivi (RED II) julkaistiin joulukuussa 2018 (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001). Jäsenmaiden tuli saattaa voimaan direktiivin mukaiset kansalliset säädökset viimeistään 30.6.2021 mennessä.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus toimii yhteyspisteviranomaisena. Toiminta on valtakunnallista. Yhteyspisteviranomainen tarjoaa lupaneuvontaa uusiutuvan energian tuottamiseen liittyvissä lupa-asioissa. Uusiutuvan energian tuotantoon liittyvistä menettelyistä on laadittu kattava menettelykäsikirja uusiutuvan energian hankkeisiin.

8. Muut asiat

Vakavat onnettomuus- ja vaaratilanteet toimialueella, tiedoksi jaostolle:

- Harri Setälä kertoi 16.8.2021 tapahtuneesta ammoniakkiuudosta Atrian tehtaalla Seinäjoella. Pelastuslaitos on saanut oman selvityksen tapahtuneesta valmiiksi.
- Sara Lax mainitsi nestekaasuonnettomuudesta, jota käsitellään seuraavassa kaasujaoston kokouksessa.
- Sihteeri kertoi lyhyesti kolmesta maa-/biokaasuun liittyvästä vaaratilanteesta, jotka sattuivat syyskuun alussa:
 - o Kaasuvuoto tankkausasemalla:
Henkilöauton polttoainejärjestelmä alkoi vuotamaan kesken tankkauksen maa-/biokaasun tankkausasemalla. Jakelumittarin paineenalenemiseen perustuva automaattikatkaus ei ehtinyt aktivoitua, ennen kuin pelastuslaitos saapui paikalle ja pysäytti tankkauksen manuaalisesti.
 - o Kaivinkoneen vajoaminen maakaasun siirtoputken päällä:
Tela-alustainen kaivinkone ajoi maakaasun siirtoputken suuntaisesti. Linjalla oli pehmeä suoperäinen kohta, johon kaivinkone vajosi. Koneen kuljettaja yritti peruuttaa pois kohteesta käyttäen koneen kauhaa apuna siinä kuitenkaan onnistumatta. Kaivinkoneen kuljettajan toiminta aiheutti putken pinnoitteelle vaurioita.
 - o Kaivinkone katkaisi maakaasun jakeluputken:
Urakoitsija katkaisi maakaasun jakeluputken kaivutyön yhteydessä. Urakoitsijalle oli annettu näyttö kaasuputkesta. Kaivinkoneessa oli kartta putken sijainnista sekä laitteet, joista näki kaasuputken sijainnin reaaliaikaisesti. Putken sijainnin näytöstä, kartasta ja laitteistosta huolimatta maaurakoitsija katkaisi kaasuputken kaivinkoneella. Kaasun virtaus kohteessa katkaistiin noin tunnin kuluttua onnettomuudesta ja putken korjaustyöt valmistuivat noin neljän tunnin kuluttua onnettomuusilmoituksesta verkostovalvojalle. Putkesta vuotanut kaasu ei syttynyt tai räjähtänyt.

Tukes julkaisee syksyn aikana tiedotteen maakaasuputkistoihin/kaivu-urakointiin liittyen. Kaasujaostolle lähetetään linkki tiedotteeseen.

9. Seuraavat jaoston kokoukset

Seuraava kokous on 1.12.2021 klo 9.00–11.00.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

LIITTEET Olli Sipilän esitys, Matti Nissilän esitys ja Mari Hakolan esitys.

JAKELU Kaasujaoston jäsenet, TENK:n jaostojen sihteerit